

GOSINZEANA

REVISTA ILUSTRATA SAPTAMÂNALA

REDACTOR: SEBASTIAN BORNEMISA

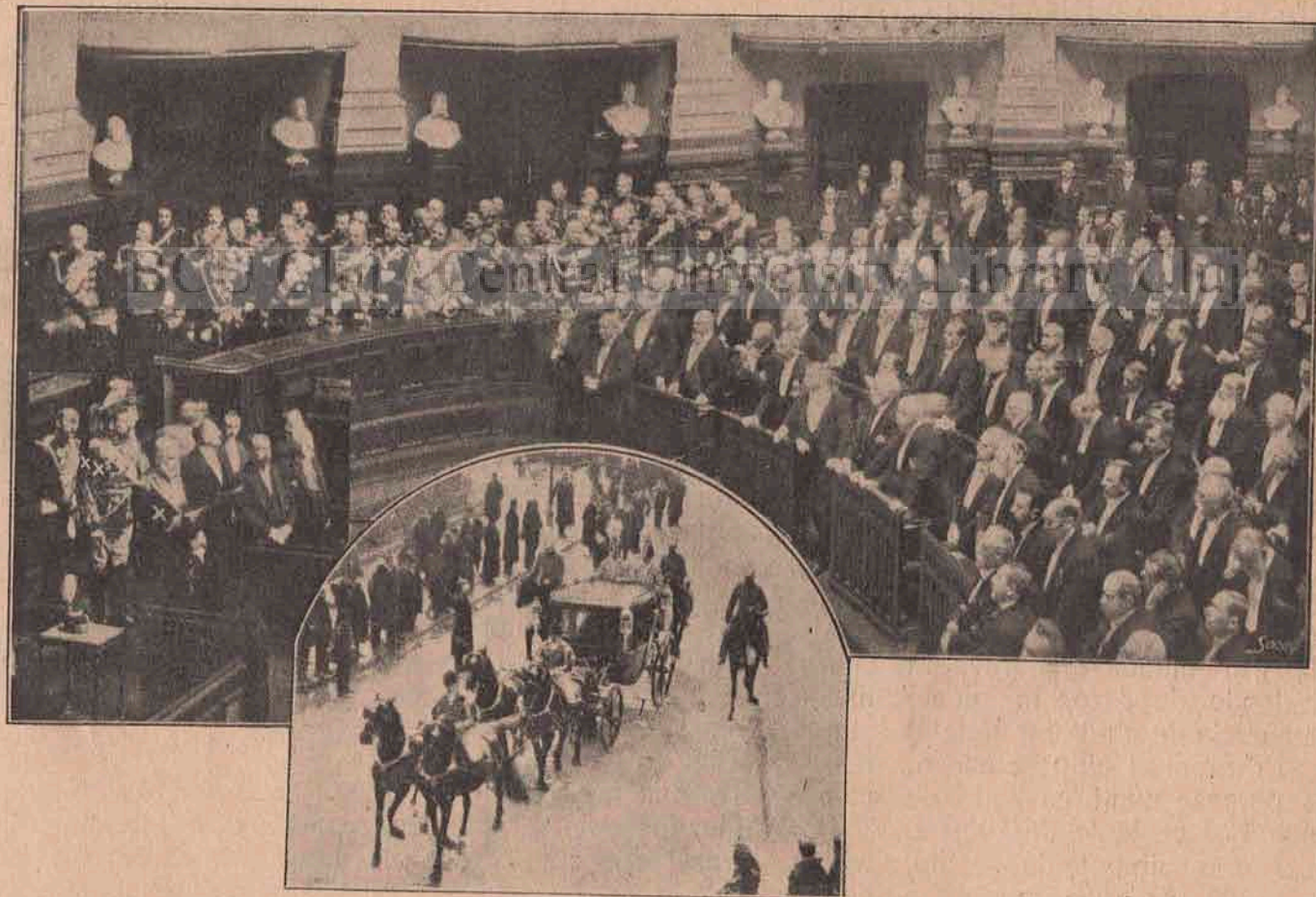
Anul IV. — Nr. 12.

Abonamentul: Pe an 12 cor. Pe $\frac{1}{2}$ an 6 cor.
România 30 lei. — America 3 dollari. — Germania 15 M.

Orăștie, 29 Martie n. 1914.

Preț: 1914

Sz.

Noul parlament al României, în ziua când M. S. Regele Carol I-a deschis prin citirea Mesagiului Regal. — Jos, la mijloc se vede trăsura regală în calea sa spre parlament.

PRIMĂVARA,

anotimpul cu lumină dulce, răzătoare, cu muguri cari se deschid, cu nădejdi cari se înfiripă, cu iubiri cari prind aripi, — coboară însfârșit din împărăția tainică a văzduhurilor și ne înviorează inimile abătute de mocneala îndelungată a iernii și a gândurilor apăsătoare. Tresărim de suflul ei mângăietor și frunțile ni se luciesc înprospătate. Zimbetul vieții ne flutură iarăș pe buzele uscate de vânturi geroase și ochii ni se aprind de farmecul învierii obștești. Cu soarele, care se avântă tot mai biruitor spre crucea înălțimilor, ne saltăm și noi din toropeala desnădejdelor de tot felul, și bucuria unei vieți noi, ne încălzește sufletele, ne ferește. În mugurim!

Pe coaste de dealuri se înșirue săboare de flori galbene și albastre, în crânguri se încheagă susururi vesele de crengi și graiuri line de izvoare. În umbre de copaci râd viorele și licăresc zimbete de ghiocei. Pe razele de soare se țes zboruri de ciocârlii și se alintă mătăsurii de paiangen. Cei din tîi fluturi își alintă sfiala peste colțuri de grădini, zările cântă domol tropare de înviere. Paștile firii inundă plaiurile, în ghirlande de roze, în ploaie de aur. Se deschid mormintele!

Prin ramuri ciripesc paseri, se pornesc nunți cu alaie de lumină și cu laute de zumzet. Se atarnă cuiburele de streșini, se sărută rândunele zglobii pe cumpeni de fântână. Răsună concerte de priveghitori și cântece de cocoși pe creștet de porțițe. Se simte o mare năvală în toată firea: năvala cântecului, a frumseții, a poeziei. Năvala Vieții!

Vine primăvara, e la noi, ne umple casele și inimile. Ne înșeninează, ne îndumnezește!

Într'adevăr, nici un anotimp nu are o influință atât de binefăcătoare asupra sufletului omenesc, ca și primăvara. Căci, dacă vara, cu zările ei înflăcărâte, cu verdele ei plin, întunecat, cu umbrele ei grele, te obosește, te leagă de locuri răcoroase, dacă toamna cu duioșia ei te predispune spre o filozofie de târguială cu ofilirea obștească, dacă iarna îți încue orice avânt, te apropie de o împăcare cu mormântul, singură primăvara te scutură din letargie, te trezește, îți toarnă voie de viață în vine, îți dă optimism, te întărește pentru lupta vieții, îți îndreaptă privirea spre soarele veșnic tânăr, te leagă de veșnicie! Și, s'o recunoaștem fără nici un încunjur: nici o concepție de viață, nici o filozofie nu este mai de preț pentru zbuciumul vieții omeneste, decât nădejdea pururea caldă, decât *optimismul*. Să trăim, veșnic să trăim, — iată lozinca, căreia s'a închinat omenirea în toate vremurile, se închină și se va închină totdeauna, până când stau temeliiile lumii, lucrurile Domnului Atotțiitorul. Vieță, da, vieță ne trebuie! Cât mai multă și mai intență vieță. Vrem să fim, veșnic să fim, iată cea mai sănătoasă și cea mai firească dorință a sufletului omenesc. Tot mai mult să fim!

Care filozofie deci, ar putea să se asemene cu aceea, care ne pune în inimi nădejdea unui trai fără sfârșit? Ce făgăduință poate să fie mai prețioasă decât chezașuirea unei vieți cât mai îndelungate? Să fi veșnic să fi... Iată chintesenta tuturor străduințelor omeneste! Cea mai sfântă filozofie...

Vieță, dați-ne vieță! Asta cere omenirea. Vieță. Dar vieța ce-i? Cântec, poezie,

muncă — tot un fel de poezie sfântă, — avânt spre înălțime. Asta-i vieța.

Iar vieța pământească unde se găsește? În continuă trezire, în necurmată înviere. Înviere din patimi, din frământări, din gânduri negre, din ierni ale sufletului, din trecere la lumină, la poezie, la verdeță, la nădejde, la optimism, la cât mai deasă *primăvară!* La primăvara gândului, a sufletului. Iar vieța nu-i frumoasă, nu-i senină, nu are conținut, decât dacă veșnic e cu soare și cu verdeță. Fără de acestea, ea e un mormânt, rece, ghețos.

Veșnică primăvară ne trebuie, ca să avem vieță!

Și Dumnezeu, dacă e sfânt și drept, cum spun cărțile bătrâne ale înțelepciunii, de sigur ne-a zidit ca vieță să avem. Vieță veșnică.

Prin nădejde necurmată, prin *optimism*, la veșnică vieță.

Primăvara e sâmburele, e schintea dumnezească a nădejdi de mai bine, a optimismului mântuitor.

Te binecuvântăm deci, o sfântă Primăvară, tu *cel mai ales dar al Dumnezeirii!*

Umple-ne sufletele, dă-ne vieță!

Alexandru.

In adâncul apelor.

— Reflexii din catastrofa dela Veneția. —

Eră noapte. Pe bolta cerească se aprinseseră candelabrele și lumina lor sfioasă tremură deasupra apei, frângându-se în pulbere de aur și de lumină. Vaporul alergă în goană nebună și tăia brazde adânci în tumultul de apă, ce părea ademenitoare, plină de ispită și în întunecimea ei mistică și înfricoșătoare. Stam răzimat de pervazul bordului și priveam cerul cu stele, iar gândurile mele colindau departe-depart, peste nouă țări și mări, unde mă așteptă o odăiță caldă, o inimă

In mormânt alb de zăpadă. Grozave sunt chipurile cu care stângi tu viețile, înfiorată moarte! Pe unii îi tragi în mormânt de valuri, pe alții îi îngropi sub râuri de lavă arzătoare, pe alții îi coperi cu vâl alb de zăpadă, și toți acelaș drum îl află: cel ce duce în împărăția odihnei de veci... Chipul de aci ne arată pe ofițerul austriac locotenent Löschner, care în o misiune de patrulare prin Alpi, a fost cuprins, dimpreună cu toată patrula sa de 14 soldați, vânători de Alpi, de o puternică lavină de zăpadă care răvărsându-se asupra lor, i-a îngropat de vii, în o vale de pe creasta muntelui (locul însemnat cu x).

bună și o mână gingașe și mângăietoare. Departe spre apus, departe spre răsărit, spre sud departe și departe spre nord, nu zăream nici o fășie de pământ, nici o urmă de țărmur, nici o insulă, numai un potop de apă negru și deasupra stele plăpânde. Călătorii se retrăseseră prin cabine și pe bord deasupra, în afară de mine, nu eră suflare de om. Dacă nu m'ar fi făcut să mă trezesc mereu din gânduri, făcântul monoton și unison al mașinelor, cari purtau povara asta întregă pe spatetele adâncurilor de ape, aș fi crezut, că trăiesc într'o lume feerică și plină de visuri. Așa însă, de câteori motoarele uriașe mă readuceau la realitate, îmi întorceam involuntar ochii spre lampa intensivă de lângă balconul cârmaciului și priveam fața aspră și încordată a acestuia, să văd dacă tot mai veghează. Căpitanul stă neclintit la locul său, finea

o mână pe cârmă iar cu ochii privea fix, ca o statuie, înainte, în întunerecul ce se întindea ca o broboadă fără de margini în toate părțile. Și atunci mă linișteam, întorceam ochii spre stele și visam de satul meu micuț din Ardeal, de odăița aceea prietinoasă de departe și de ochii ei, cari îmi apăreau ca două lumini pline de vrajă și mă atrăgeau cu putere irezistibilă, să mă reîntorc din străini...

Într'un târziu, obosit de visuri și gonit de răceala nopții, m-am coborât și eu în cabină, mi-am pus capul pe pernă și am cercat să închid ochii. În clipa aceea însă, am auzit pleoscăitul valurilor la creștet și mi-a pierit somnul și oboseala, iar mintea mea speriată a început să se gândească la moarte. Mi-am reamintit uriașul Titanic și-mi părea c'aud gemetele muritorilor, fipetele femeilor aruncate în valuri și reve-

deam catastrofa îngrozitoare a unui vapor încărcat cu călători, ce se cufundă fără ajutor în mijlocul mării. Sufletul mi se strângea de teamă, pe frunte îmi ieșiră broboade de sudoare și mă gândeam la o palmă de pământ sigură, tare, statornică, înșepenită în universul acesta mișcător. O palmă de pământ: scăpare, siguranță, vieță!

E îngrozitoare o moarte așa pe un vapor plin cu lume, care se cufundă și în cufundarea sa face valtori uriașe, ce atrag în adânc bărcile de salvare și pe cei săriși în valuri ca să-și scape în înof vieța. Nu părere de rău după ființă, ci chinurile celor mulți, gemetele și fipetele, nebunia și sgomotul infernal, te face să simți cu suflet rece groaza. În genere se spune, că moartea e ușoară, e dulce, și cel pornit pe drumul etern, în clipa când se desface de luf, nu simte nici o părere de rău, nici tristeță: e vesel, e fericit și ar dori ca să rămâie așa o eternitate. Dar aceasta e moartea naturală, care sosește la plinirea vremii!

Să pieri însă cu zile, să pieri între împrejurări neașteptate, nebănuite și fără ca pentru asta să te fi putut pregăti, e dureros și e îngrozitor. Între morțile acestea silite, e cea mai înfricoșătoare poate moartea în luptă cu valurile apei, pe înfinsul mării!

Oamenii, cari au scăpat din catastrofe de vapoare, povestesc cu atâta culoare, cu atâta intuiție, cu atâta putere de sugestiune lupta cu valurile, că sufletul îți se mișcă adânc, tremură și se îngrozește...

Eu cred, că după ce ai cetit istorii de acestea și te pui apoi pe un vapor, ca în miez de noapte pe așternut să te dai pradă visurilor și să auzi isbindu-ți-se de păretele dela cap val după val. — Îți poți face o icoană aproximativă a morții în adâncul apei...

Când vaporul meu, târziu după miezul nopții, s'a oprit lângă lespezile de peatră ale unui port și din visare m'au trezit uruitul lanțurilor grele și strigătele poruncitoare ale

comandantului, am simțit în piept o ușurare neînchipuită și pentru întâia dată mi s'a înălțat sufletul în toată curățenia lui spre ceruri, ca să mulțumească...

Vrând nevrând mi-am reamintit sentimentele acestea acum, când cetesc în toată grozăvenia ei catastrofa dela Veneția. Felul acesta de a trece atât de brusc, atât de neașteptat, dela viață la moarte, îmi umple sufletul de jale, de durere și de păreri de rău. — A fost groaznic! Într-o minută vaporeșul a fost crepat în două de torpilor și s'a cufundat în adâncuri. Mulți dintre călători mai priveau poate hidroplanul, care făcea producții în apropiere și aeroplanele din văzduhul senin, cari roteau deasupra portului în cercuri pline de farmec, când se scufundau cu o repezeală de-o clipă spre adâncuri! Aceștia n'au avut vreme să se gândească la moarte și au murit fără chinuri. Dar au fost alții, vreă cincizeci, cari s'au aruncat în valuri, și au fost atrași de vâltori în adâncuri, de acolo scoși la suprafață, cufundați apoi iară și pe urmă rămași fără simțire pe fundul mării. Aceștia au murit moarte cu chinuri, cu teamă, cu groază...

Să doarmă 'n pace! Pe urma lor a rămas jale, a rămas durere și a rămas o poveste nouă, pe care logodnica lui Okeanos, etern nepricepută și falsă, ca o femeie, va putea s'o spună ani dearândul îndrăgiților, cari rătăcesc sub ploaia razelor de stete pe canalurile și mistice și ademenitoare și pline de păcate...

Radu Mărgan.

□ □ □

Cetitul în palmă.

Patria tuturor cluburilor, Londra, de care am pomenit și noi odată în revista aceasta, au și un club al cetitorilor din palmă. Președintele lui e un oarecare Mrs. St. Hill și acesta povestește un interesant caz despre abuzul, care se face cu cetitul în palmă în Londra, unde

prorociile acestea au o mulțime de aderenți. În antișambra unei cetitoare de palmă în acest oraș mondial, ci-că așteaptă deopotrivă muncitoarea, ca și nevasta cutărui lo d și toate privesc cu nerăbdare, ca să li-se deschidă ușa din față și să fie chemate de preoteasa acestui cult.

E păcat, că cele mai multe din proroace sunt șarlatane și tuturora le prorocesc numai întâmplări frumoase, ceea ce aduce cu sine, că sunt foarte cercetate.

Cazul pe care-l povestește Mrs St. Hill încă s'a petrecut la o damă, care proceea din palmă, fără să se priceapă bine la meseria asta. Președintele spune, că într'un bazar odată a 'ntâlnit o femeie mai în etate, care a ieșit plângând dintr'un cort.

— Ce aveți doamnă? a întrebat-o el, trecând pe lângă ea, și doamna s'a pus numai decât să se tânguiască:

— Ce am? apoi uite, aici în cort e o vrăjitoare și mi-a cetit din palmă, că am să mor în casa de nebuni. Asta-i adevărat, că și moșul meu a fost nebun. E o boală pe semne în familia noastră.

— Arătați-mi mâna, doamnă — a reluat președintele — căci mă pricep și eu la lucruri de acestea, și vă spun îndată, dacă e adevărat. Ei vezi, nu-i adevărat. N'aveți să înnebuniți. Înainte cu 5—6 luni ați avut fără 'ndoială mari dureri sufletești, dar o să vă însănătoșiți pe deplin.

După ce a liniștit în felul acesta pe cucoană, Mrs. St. Hill a intrat la vrăjitoare și a 'ntrebat-o, dacă a văzut ea vreodată palma unui nebun, de a prorocit un lucru așa de îngrozitor cocoanei de mai nainte.

— Nu, domnule, eu prorocesc numai după o cârtică, pe care am cumpărat-o nu de mult.

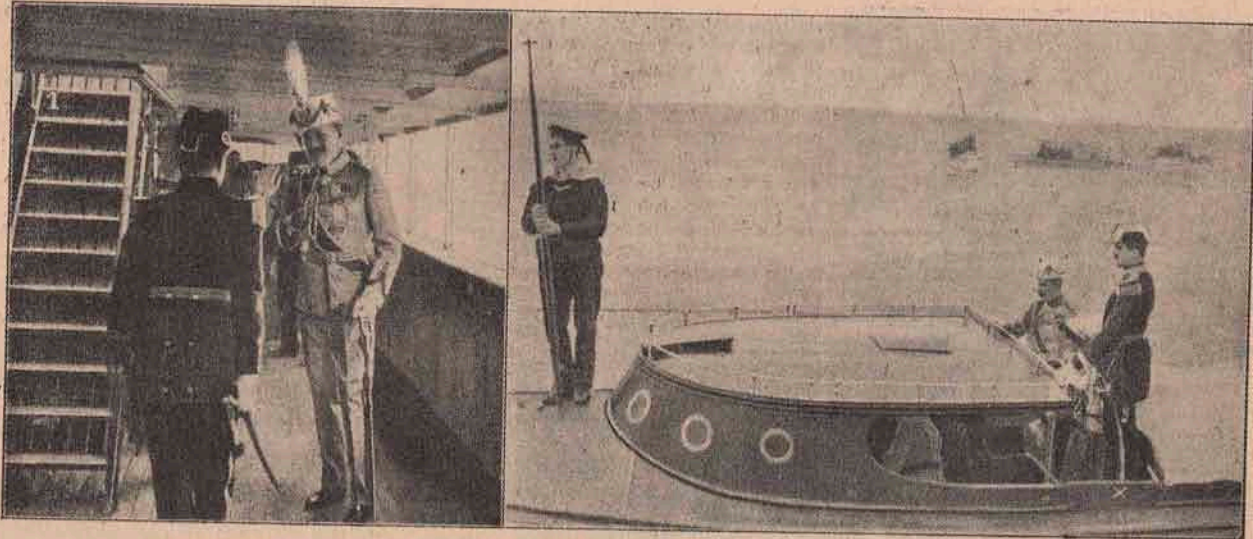
— Ei vedeți — spune președintele clubului cetitorilor în palmă mai departe — așa se compromite prorocia asta adevărată. Cele mai multe femei o 'nvață dintr'o cârti-

cică și deschide numai decât atelier, iar lumea curge. Aceste șarlatane apoi strică și renumele adevăraților cunoscători ai tainei acesteia. Căci sunt cunoscători adevărați, cari după experiențe îndelungate au învățat de-a binele ca să cetască rostul liniilor din palmă, dar nici aceștia nu pot afirma, că cunosc toate aceste linii și rosturile lor, căci ele sunt altele și altele la fiecare om. Adevărați cetitori de palme de altfel nu pot fi decât bărbați și femei inteligente. Clubul cetitorilor din palmă, care s'a înființat de 25 de ani, are numai membri de aceștia și de aceea și arată roade.

De altfel prorocitul din palmă are și un rost practic. Noi rar ne vedem greșelile proprii, mai ales dacă avem aplicații spre ele. Până suntem copii, părinții ne coreg mereu și ne ceartă din păcate, dar omului mare nimeni nu-i mai spune 'n față adevărul, dacă e neplăcut pentru el. În Londra membrii și membrele clubului cetitorilor din palmă împlinesc și lucrul acesta. De-aceea nici nu se chiamă acești membri vrăjitori, ci cetitori din palmă, un

Nebunia cea mai nouă a modei: Cum se vor purta ghetetele femeiești în curând, cu călcăie foarte înalte, încât bietele coconițe și cocoanele făloase, vor călca numai pe degete, nu mai mult pe piciorul întreg.

Wilhelm de Wied, Domnul Albaniei, sosit la țărnul Albaniei, primește deja pe bordul vaporului „Taurus“ cu care s'a dus, salutul comandantului trupelor de siguranță internațională aflătoare în Albania. Asta în chipul din stânga. — În chipul din dreapta se vede Principele Wilhelm și soția sa șezând pe cargobotul ce-l duce spre „Taurus“, cu care a călătorit până la țărniile Albaniei.

nume, care și corespunde chemării și activității lor.

Palma copiilor e ca o mapă curată pentru cetitori din palmă. Liniile la ei se pot observa mai bine ca la oamenii mari și o mulțime de părinți își aduc copiii, ca să li se cetească viitorul din palmă.

Eu — zice Mrs Hill — am examinat odată palmele fetițelor dintr'o școală. O fetiță de vre-o zece ani, cu ochii vineți, avea o mână, care par'că-ți strigă în față, că fetița are un extraordinar talent pentru desemn.

„Îți place să desemnezi, am întrebat-o, iar ia a răspuns numai atât:

„Grozav de mult.“

I-am spus învățătoarei, să n-o chinuie atâta cu limbile clasice, cu matematică și altele și să o îndrume spre desemn.

Sfatul mi l-au ascultat și azi fetița de-atunci e de 20 de ani și e una dintre cele mai celebre desemnătoare din Anglia...

Decând s'a desvoltat dactiloscopia și cetitorii de palmă o folosesc și iau cu ajutorul ei fotografia palmii. S'a văzut, că liniile rămân cam aceleași, dar se observă totuși, că agitări sufletești mari, dureri, boale, lasă noi urme în palmă.

Va veni vremea, când nu numai

detectivii or să examineze palmele, ci și medicii.

În general, oamenii, cari duc o viață fără zguduri sufletești, fără emoții, au palmă pe care o poți ceti foarte ușor. Nu așa la oamenii cari sufăr mult și sunt necontentiți frământați de ceva.

Liniile produse de mari emoții sunt mai evidente după emoții îndată. Mai târziu se spălăcesc și ele, întocmai cum se spălăcește amintirea lor în inimă. Dacă spre pildă ne moare cineva, linia în palmă e foarte adâncă. După luni de zile se mai umple, începe să pălească și după cum nu mai simțim durerea după cel mort, în așa proporție dispăre și ea. Altfel aceasta depinde și dela temperamentul omului. Unul e mai mult, altul mai puțin credincios sentimentelor sale.

Cetitul în palmă e altfel împreunat cu o mulțime de pedeci, dar pe lângă toate acestea, studiul lui e tot mai intensiv și el devine tot tot mai perfect, încât stoarce admirație.

□ □ □

Dragostea miliardarului.

— Cum știu să alegă fetele. —

Ziarele americane se ocupă în bogate coloane cu cea dintâi dragoste a miliardarului Rockefeller, regele petrolului în America. Și e

interesant cum a dat greș această dragoste, tocmai pentru însușirile, cari l-au ridicat pe marele bogătan la treapta materială, pe care se află.

În orașul St.-Louis trăiește o femeie bătrână de peste șaptezeci de ani, Mrs Emma Saunders-Cummings, care, dacă nu eră și ea ca aproape toate fetele, astăzi o lume întregă ar invidia-o pentru norocul ei, căci s'ar numi Doamna John D. Rockefeller. Ei, dar a scăpat norocul, fiindcă n'a știut să prefuiască adevăratele calități în bărbat.

Când Rockefeller se îndrăgostise pentru întâiaș dată, nu eră — miliardar, că atunci, poate, avea mai mult... farmec, ci eră un biet vizitru. În această calitate a făcut cunoștință cu Miss Emma Saunders în biserica baptistă din Str. Euchid, ai cărei credincioși erau amândoi. Preotul acelei biserici cunoștea deaproape pe tânărul Rockefeller și-l prefuia foarte mult pentru sârguință și purtarea sa. Acest preot a făcut să se cunoască finerii. Dânsul i-a prezis lui Rockefeller, că dacă va duce-o tot așa, poate să ajungă cu vremea chiar proprietar de birje... Să nu mai slujească la alții.

Domnișoara Emma Saunders avea simpatii la început pentru tânărul birjar, despre care auzea atâta bine. L-a invitat chiar ea însași — după obicei american — să facă

Artilerie aeriană. Iată o nouă adaptațiune practică a aeroplanului la necesitățile apărării naționale în Franța; o mitralieză fixată pe un aparat de zburat și funcționând în timpul zborului. — Statul-major francez, care crede în superioritatea avionului asupra dirijabilului ca armă auxiliară, a ordonat exerciții de tir cu un monoplan Deper-

dussin, armat cu mitralieză, — spre a se vedea eficacitatea acestui tir într'un eventual atac îndreptat de un aeroplan contra unui crucișător aerian. — Monoplanul care a servit la aceste experiențe e blindat, acționat de un motor de 80 HP. și are două locuri: unul pentru pilot, iar celalalt pentru militarul însărcinat cu regularea tirului. Pilotul șade în centrul aparatului, numai cu capul afară din blindaj. Mitralieza nu cântărește decât 20 kgr.

vizite familiei lor. Rockefeller s'a arătat foarte vesel de atenția fetei și nu făcea secret din împrejurarea, că s'ar simți fericit, dacă Miss Emma i-ar întinde mâna. Și poate că tocmai așa se și isprăvea rozalba dragoste, dacă fata nu ascultă de limbușia prietinelor sale. Acestea își băteau joc în continuu de tinărul sfios, modest, solid îmbrăcat, care nu se cam pricepea la vorbe dulci, nici nu ținea seamă de legile cuceririi fetelor. Dănsule se lăudau zilnic cu daruri și nimicuri primite dela cavalerii lor, cu roze și garoafe, pe când birjarul Emmei grămădea gologanii în bancă și purta haine de moda veche. Rockefeller, cu toate că adeseori aceste comentare se făceau chiar în fața lui, nu le da atenție, ci le replică uneori, că el n'o să-și arunce paralele pe nimicuri, căci banii se pot întrebuiși pe lucruri mai folositoare decât hainele după modă și florile. Mai ales că el e abia un birjar cu plată puțină.

Miss Emma, firește, s'a lăsat ispitită de vorbele prietenelor sale și poate de ambiția, că nu poate să se mărite după un tinăr, care nu i

galant și „modern“ după vremea de atunci.

Iar la urmă? Într'o bună zi, la familia Saunders și-a făcut apariția un crăișor nou, om cu maniere, fină de bune speranțe, cu pantaloni croiți după modă, isteț la vorbă și agil în bonton, care nicidecum nu venea cu mâna goală, ci cu flori, zaharicale, bomboane. Se înțelege, a cucerit numai decât; Rockefeller a fost scos din șea și a trebuit să facă loc pentru totdeauna omului de societate. În curând Miss Emma Saunders s'a fidațat cu noul ideal și Rockefeller a încetat să mai umble în familia lor. Această înlăturare nu l-a frânt însă, ci a stăruit pe calea lui cuminte și bună spre — *miliarde...*

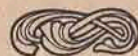
□ □ □

DIN FOLOASELE COZILOR LA CHINEZI

Chinezii cari până acum purtau cozi, vreau și dânsii să se modernizeze și să nu mai fie de răsul lumii. Or, un mare învățat, Budberg, din Charbin, arată că aceste cozi își au rostul lor și nu merită a fi bătjocorite.

Prin faptul că chinezul, când se piaptână, frage pielea frunții în sus, sbârciturile feței nu sunt ca la europeni. Coada chinezului ține loc de pălărie. În timpul verii, chinezul dacă își împletește coada pe cap, este apărat de arșița soarelui; iarăș coada ține locul căciulii.

Chinezul nu avea nevoie de perne, căci părul îi servea ca o pernă. Când chinezului i se întâmplă un accident, de se tăia la un braț, la un picior, el nu avea nevoie să alerge și să caute o curea, o fașe, ca să facă legătura membrului tăiat, ci își tăia chica; și avea astfel, cu ce să se lege și să oprească emoragia. Prin faptul că chinezul trebuia să se pieptene în toate zilele cu o deosebită îngrijire, urmă că pielea capului era totdeauna curată. Mulți chinezi, cărora li s'a tăiat coada, se plâng acum de mari dureri de cap. Precum vedeți, coada le-a fost chinezilor de mult folos. Se vor deprinde de acum înainte și fără aceste cozi, căci de multe se desvață omul. Dar se poate vedea de aci, că multe lucruri sunt pe lume de care ne batem joc și nu ne gândim că cele bătjocorite pot fi și ele de vre-un folos.

RÂNDURI MĂRUNTE

Cimpoiul românesc la academia maghiară. La ședința din 18 curent a Societății etnografice ungurești, ținută în sala festivă a academiei maghiare, în rândurile dintâi steteau trei flăcăi de-ai noștri și două neveste tinere, cu fața de copil încă și cu părul lăsat pe frunte, dupăcum se poartă prin unele sate de-ale noastre. Iar împrejur sala era arhiplină de fețe palide și supte, de pălării cochete, de chelii de ceară: tineri universitari, dame și domnișoare, profesori cheli, veniți toți se audă conferința profesorului Konti, despre cântecele și muzica populară românească din comitatul Hunedoarei.

Profesorul Konti a străbătut multe părți din Ardeal și a studiat muzica

și cântecul românesc popular cu priecere și cu dragoste. Nu s'a exprimat însă mai pe larg despre ele și după ce a dat câteva deslușiri necesare ascultătorilor, cari veniseră ca la o minune, a pus pe cele două neveste să cânte câteva doine, cântecul miresii și un cântec dela îngropăciune. Și nevestele din Cerbel, cu cămașa plină de cusături, s'au luat după cap și-au început să trăgăneze, ca 'n sat la ele la clacă.

A ieșit apoi la iveală cimpoiul și a 'nceput o Sărbă și-o Ardeleană de trozneau ferestrele; apoi un flăcău cu fluierul, cântând de jale și respirând ceva din doinele noastre din Ardeal, în încăperea asta streină. Iar pe urmă, a fost ca 'n poveste. Cimpoiul a 'nceput din nou și cei doi feciori cu cele două neveste s'au luat de mână și întâi mulcom, apoi tot mai aprins și mai puternic, se 'nchegară la jocuri, de răsunau podelele, pe lângă toate covoarele, cu cari erau acoperite...

Streinii au fost însuflețiți la culme de cântecele și jocurile noastre populare și le-au răsplătit cu bogate aplause, după ce profesorul Konti a reprodus cântecele nevestelor și cântările cimpoiului și a fluierului în fonograf, ca să rămâie pentru posteritate.

Româncuțelor și Românașilor li s'a plătit apoi drumul îcoaci și încolo și li s'a mai dat pe deasupra câte 15 coroane fiecăruia.

După producție au plecat mulțumiți sub călăuză unui servitor dela Academie, prin oraș și apoi la gară, ca 'n cealaltă zi să se trezească în Munții-Apuseni și să nu-și mai aducă aminte decât ca de-un vis, de lumea domnească, care i-a privit, de zurelul tramvaelor, de lumina orbitoare de pe străzi și de trecătorii curioși, cari îi priviau în urmă pe străzi și-și făceau judecata așa: Aceștia sunt Albanezi, ori Bulgari și se vor produce de sigur la un cabareu...

— Eu am plecat pe urma lor, am cutreerat cu ei câteva străzi și când au pierit într'o prăvălie de modă, am simțit în suflet o părere de

Vedere din București: Negustor de alviță, instalat la un colț de stradă, cu prilejul lăsăturii de sec.

rău după un sat din Ardeal, pe care nu l'am văzut de-atâta vreme. S. B.

*

Sărbătorirea poetului. Poetul Goga a avut un gând fericit, când s'a hotărât să scrie drama sa „Domnul Notar”, cea care atât de plastic redă atâtea tipuri respingătoare din viața de obște a statului nostru, tipuri cari prin brutalitatea lor, oglindesc în același timp și suferințele ce îndură poporul nostru dela *astfel* de funcționari.

Pentru marele succes ce a avut reprezentarea dramei pe scena Teatrului Național la București, poetul a fost sărbătorit în un splendid banchet în capitala română, la care s'au rostit vorbiri adânci asupra rostului dramei și a sorții poporului din a cărui viață e *copiată*, nu închipuită.

Întors acasă, în dragul său Ardeal, Românii sibieni au surprins pe poet cu alt banchet, prea meritat, care s'a dat în Sibiiu Miercuri în 25 Martie n., luând parte tot ce are societatea română mai ales și însuflețit, și slăvindu-se după vrednicie, neajunsul cântător al pătimirilor noastre. Telegrame de aderare și felicitare din toate colțurile țării au curs la Sibiiu, ca dovadă că viu împreună simte tot neamul cu poetul, pe care îl prețuiește ca pe suflet din sufletul său!

Ne alăturăm cu drag la cei ce felicită pe poet pentru succesul său.

Despre Vasile Alexandri s'a zis, că prin „Cântecul Gintei Latine” a câștigat României și neamului românesc peste tot, atâta glorie, cât un războiu ca cel dela Plevna! Goga a adus eforturilor noastre naționale din Ardeal, prin drama sa, atâta câ-

știg de cauză, cât toate luptele noastre naționale în zece ani!

*

„Dreptate”, — e titula celui mai nou volum de nuvele pe cari poetul Vlahuță le-a scos de sub tipar în editura „Flacăra” din București. Numai oameni cu totul neumblați în literatură română, au lipsă de multe lămuriri, când e vorba de un nou volum de Vlahuță. Acei cari i-au cetit splendidele pagini ale volumelor de până aci, vor simți o bucurie sufletească curată, aflând că pot avea un nou volum de Vlahuță.

Și până să revenim mai pe larg asupra lui, dând, drept specimen, o piesă din el, vestim, că volumul, elegant și ca înfățișare, dă 16 coale de tipar, cuprinzând 25 bucăți literare, una ca alta mai fermecătoare. Sunt pagini limpezi ca o oglindă, în care se resfrâng, curate și luminoase, gândirile vii și simțămintele năvalnice ale poetului, nizuind spre tot ce e frumos și bun și superior.

Volumul se capătă și la „Librăria Naț. S. Bornemisa” din Orăștie, pentru 2 cor. și 10 fil. de porto, sau 45 fileri porto recomandat.

*

Bergson nu mai răspunde.

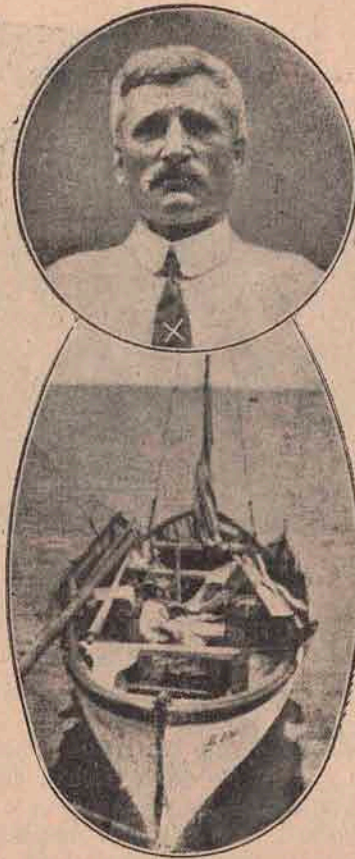
Marele filozof francez, despre care s'a scris și în presa noastră, e de o popularitate extraordinară de mare. Între altele se confirmă lucrul acesta și prin faptul, că acum din prilejul alegerii sale în academia franceză,

primește scrisori de felicitare din toate părțile lumii, din India, ca și din America. Până de curând Bergson a răspuns conștientios la toate scrisorile acestea de felicitare, dar înmulțindu-se ele zi de zi, filozoful a declarat deunăzi, într'o gazetă, că mulțumește tuturor pentru felicitări, dar scrisoare să nu mai aștepte nimeni dela dânsul, că nu mai răspunde nimănui. Asta o face din pricina, că nu mai biruie cu scrisul chiar de-ar scrie ziua întreagă... Așa dar cei cari ar dori să-i scrie lui Bergson, ca să capete dela el în schimb un răvaș, să știe, că li-e zadarnică așteptarea. Filozoful ajuns nemuritor, nu vrea să mai răspundă muritorilor de rând, cari i-au mărit faima.

Un gest odios. De luni de zile marele financiar și om politic al Franței, Caillaux, este punctul de viză al atacurilor unui ziar, care prin vechimea și prin seriozitatea lui, s'a impus opiniei publice europene. Calmette a dus această campanie cu înverșunarea de care numai un om pătimaș e capabil, și-a făcut să se nască în cugetele celor mulți că ministrul este cu adevărat vinovat, și că a făcut o prevaricație care atinge nu situația unui ministru, ci libertatea unui simplu cetățean.

Dar Caillaux este o figură politică franceză, care chiar în țara ce nu suferă de penuria talentelor mari, a putut să se remarce. Și proiectul său asupra impozitului pe venit, este din acele mari legi cari însemnează în legislația universală un moment hotărâtor.

Acuzația adusă lui Caillaux, a lovit însă, într'un suflet care nu putea avea tăria de-a rezista la atacuri; cari nu putea să aibă carapacea aceea în care se închide un om public pentru a rezista invidiei, calomniei, răutății și patimelor mulțimei. Sufletul slab și senzibil a fost al dnei Caillaux. Cu acea fineță ce face din femeie o forță prin elasticitatea cu care se strecoară printre piedicile vieții; cu acea nuanță de jertfă ce inobilează femeia; dna Caillaux a

5000 km. cu barca pe Ocean. Călătoria această fantastică a fost făcută de un francez, Benson (x) căpitanul unei corăbii naufragiate în mîflocul Oceanului Pacific. Singur numai cu busola pentru orientare, inimosul marinar a văslit timp de 48 zile — și în cele din urmă a ajuns la liman, la Tahiti.

trecut dela faza îndurerată la acea a revoltei. Un foc de revolver a sfârșit o dramă sufletească care probabil a trecut prin toate aspectele groazei și prin toate durerile ce se țin dincolo de trup, și-a făcut două victime: un publicist cu renume universal, și o femeie extrem de iubitoare a bărbatului ei.

Și acum morala unui act desigur imoral: Violenta duce totdeauna la acte reprobabile, și stăpânirea de sine, tăria de-a rezista la orice nedreptate, este una din acele virtuți, cari mai ales în timpul nostru, mai ales într'o țară unde libertatea este o dogmă de stat ca în Franța, devine odios.

Și nu este o enormitate ca tocmai atunci, când cineva comite un act de reprobare a calomniei, să facă însuși un act care e mult mai odios decât însăși calomnia? *Petronius.*

În Londra în fiecare săptămână mor 1200 de oameni, se nasc 2000 de copii și se leagă 800 de căsătorii. În casele de alienați se îngrijesc 3000 de bolnavi, în temnițe se păzesc 4800 de vinovați, iar în casele pentru cei fără ocupație, trăesc 55.000 de muncitori. Din totalul locuitorilor, născuți în Londra sunt 69.4%, și pe 1000 de londonezi cad 34 de străini. Mai mulți dintre aceștia sunt Rușii, vreo 40.000, apoi urmează Nemții cu 27.000, Polonii 24.000, Francezii 14.000, Italienii 12.000, Austrieci 9000 și 4000 Olandezi. În număr mai mic sunt reprezentate apoi și alte neamuri, dar pe acestea nu le remarcă statistica cea nouă a orașului acesta universal.

Ochiul Vulturului. În timpul luptei del. Marengo, generalul Bonaparte stă pe o înălțime, sub un pom, cu mâna rezemată de calul său, în clipa când coloanele austriace înaintau, iar armata franceză, după o rezistență îndârjită, se retrăgea pe toată linia. Adjutanții săi și câțiva ofițeri stăteau în jurul lui și observau, ca și el, mișcările armatei. Când văzură că francezii se dădeau înapoi, își șoptiră încet: „Ar trebui zău să se dea semnalul de retragere!“ Nici unul nu îndrăzni însă, să spună așa ceva generalului.

Bonaparte stă liniștit lângă calul său și continuă să observe cu ochiul său de vultur armata sa. Deodată stăgă:

— Înainte, domnilor, fiecare la postul său!

Generalii se uită mirați unul la altul.

— Desaix, urmă Napoleon, dă ordin să înainteze rezerva; victoria este a noastră!

Văzuse că austriacii nu erau în stare să aducă trupe proaspete în luptă pe când el avea încă în rezervă 5000 de oameni din garda sa.

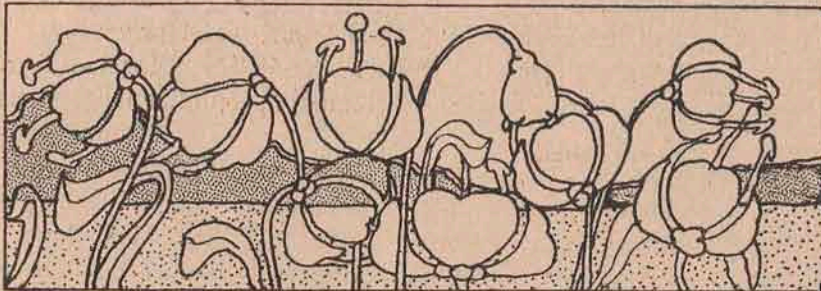
Rugăm pe toți colaboratorii revistei noastre, ca manuscrisele, cari doresc să se publice în „Cosinzeana“, să binevoiască a le trimite pe adresa redactorului nostru prim: dl *Sebastiān Bornemisa*, Budapest,

VIII. Köfaragó u. 5. I. 7.

PAGINI LITERARE

DUMA

Primăvara.

*Pe-aici e firea 'n farmec prinsă
De cântece de ciocârlie
Și lunca verde pare ninsă
De blonde flori de păpădie.*

*O boare s'a trezit de-aiurea;
Răsfată crudele fânețe,
Livada, câmpul și pădurea
Miroase toate-a tinerețe.*

*Pe sus vâslește-o rândunică;
Acum o văd, acum nu e,
Din zbor înseamnă o potică
Pe care gândul meu să sune.*

*Din zări în zări, purtând misterul
Vieților de-aici plecate,
De-asupra-și desfășoară cerul
Senina lui eternitate.*

*Și-atâta liniște coboară,
De parcă îngerii anume
De după norii care zboară
Se pleacă și pornesc spre lume,*

*De luminează primăvara
Ca și noi trudnicii de jos.
Să căutăm, visând, spre țara
Făgăduinței lui Hristos.*

NICHIFOR CRAINIC

POVESTEA LUI METODIE...

VICTOR EFTIMIU

Metodie eră cam leneș.

În ceasurile de singurătate, când nu eră nimeni ca să-i ghicească gândurile, își făcea planuri de viitor.

Se vedeă visând sub ramurile stufoase ale stejarilor dela mănăstirea Sfânta Maria din dealul Țurțulilor, ce înverzeă colo... departe.

Și adecă, ce e vieța? Și de ce nu s'ar face călugăr? Nu e el stăpân pe capul lui? Ba o să zică lumea, că, uite, Metodie, om tinăr, voinic, tocmai bun de muncă, se călugărește... Ei, și îi pasă lui de lume? Fiecare cu ai săi.

La mănăstire n'ar fi avut mult de lucru. Păscutul oilor și al caprelor. Ceva treburi mărunțele și alt nimic. Egumenul, părintele Policarpie, i-ar fi dat cincisprezece parale pe zi și mâncare. Nimic mai bun.

Ce e vieța? O să dea el de rostul lumii? Să-și chinuiască el trupul pentru munca grea a zilei de mâne?!

Tot gândind așa, se pomeni într'o dimineață că-lare pe un măgar și:

— Oa! sci! oa! lovindu-l cu călcăile ajunse în Corcea. Se minună de frumusețile orașului, dar nu se încurcă pe acolo, ci după vreo jumătate de cias, se opri lângă cișmeaua dela răscruce. Aci, după ce se odihni, beu apă, înjură pe cel care făcuse fântâna fiindcă nu-i băgase țevile mai adânc în pământ, ca să fie apa mai rece, și porni pe jos, alături de celalalt măgar, care — și el — eră gânditor.

Câte un grec aprins la față trecea tremurându-și fustanela prăfuită și ură călătorie bună.

Era pe la sfârșitul lui Martie. Micșunele sfoase începeau să suridă la rădăcinile măcăcinilor din drum... Câte un pomișor uitat de vreo miriște, suspină trist din frunzele-i abia răsărite și-l umplea de tristețe.

La vârfurile munților eră tot iarnă. Vântul pe semne că ostenise, căci nu suflă decât rar și atunci pe la spate..

Metodie se încălzise... Cum îi eră lui cald, se gândeă „ce bine e iarna“.

Se miră: cum se putuse plânge vreodată de frig? Sări pe partea dreaptă a măgarului. În față, aveă niște dealuri. Acolo se fac struguri buni. Sunt Turci răi pe acolo. Auzise dela un pândar, că Turcii aceia au milă de gloanțe nu de om, când trag cu pușca. Nu e vorbă, pândarului îi ieșise nume rău, că minte. Spunea odată că împușcase trei mistreți într'un sfert de ceas și dacă aveă „iarbă“ mai, împușcă alți trei, tot într'un sfert de ceas. Auzi! Vorbă de spus e asta? Metodie se năcăjise.

Parcă-l vedeă pe pândar, surizând, cu dinții mâncați și clătînând capul în semn de părere de rău, pentru vremile trecute. Încercă să gândească la altceva, dar pândarul clătina mereu capul. Cam îi părea

rău că plecase de-acasă. Gândurile îl furară iar. Nu sunt alții de mii de ori mai bogați decât el? Și totuși ei trec nebăgați de seamă.

...Ce rost are el în lume? Mai bine să-și treacă vieța liniștit, la umbră de stejar și să audă ronțând liniștit, și vântul printre frunze, decât să se chinuiască cine știe la ce stăpân rău...

Viitorul călugăr se întoarse pe partea stângă și „oa... ști... oa...“, trecând pe șoseaua prăfuită, lăsând în urmă podulețe de scânduri, sub care răulețe încruntate se certau cu malurile roase, scurtă mereu drumul.

Începuse să însereze, dar nici mănăstirea nu era departe. O vedeă strălucindu-și crucile strâmbe la lumina roșietecă a soarelui ce apunea. Încă puțin și ieși din câmp. Coti pe o potecuță întortochiată ce șerpuiă la picioarele unui deal.

Lumina începui să-i bată și, cu cât se apropia, simțea un fel de tremurătură.

Parcă i-ar fi fost foame! Și când intrase la oaste tot așa îi venea.

— Da de ce să tremur? Da de ce să-mi fie frică? Ajunsesse.

Descălecă, se închină în fața icoanei sfânta Maria, zugrăvită pe o piatră roasă, deasupra porții de lemn și văzând un bețișor, ce era legat de sfoară, de un cui, într-o gaură făcută sus, deschise. Un miros de tămâie stânsă îl isbi. Un aer rece îl făcu să se înfiore.

O femeie groasă, cu capul îmbrobodit și cu ciorapi albi, îl întrebă pe cine caută.

Metodie se turburase.

— Am venit să vorbesc cu sfântul egumen... am venit.

— E în grădină, întră p'acolo...

Metodie deschise o portiță de scânduri și intră în grădină. Zări o umbră groasă și alta subțire, răsarind în negura grădinei.

— Binecuvintează, sfinte...

— Bun venit, fiule. Ce e, fiule?

Metodie nici n'apucase să-i sărute mâna și zise: „Am venit să mă fac călugăr... am venit. Mi-a spus un om din sat că primiți... mi-a spus.

Un călugăr mititel, care era lângă egumen sări:

— Aă!... te faci călugăr... aă...

Egumenul gras, cu barba căruntă vorbea respicat, pe nas, și când sfârșea vorba, o lăsa să cadă scurt, de oboseală pieptului căptușit cu prea multă grăsime.

— Bine fiule... Știi cum e aici orânduiala: cincisprezece parale pe zi și mâncare. Trebile știi care sunt, că de cântat suntem noi destul. Miliția ai făcut-o? Că de nu, îți rade barba și te desbracă...

Lui Metodie îi crescui inima. În pacea inserării egumenul îi părea un sfânt.

Om bun, zău așa! Parcă știă de pe drum Metodie că e așa. Dar dacă nu se hotără el la călugărie,

mai găseă el un astfel de om? Și apoi n'ar fi fost păcat?

Călugărul cel mititel îi da târcoale, ridicând ochii să-l privească.

Înserase. Femeia cu ciorapii albi îi arătase grajdul, pitulat lângă niște garduri care împrejuiau biserica.

Metodie își deslegă măgarul și îl vârî acolo. Călugărașul îl urmărea mereu privindu-l mirat...

— Te faci călugăr... aă!?

Mănăstirea era pe un deal. Noului călugăr îi dădură o odaie, prin podeala căreia se vedeau lespezile reci ale unei chilii.

Eră noapte bine.

Prin fereastra deschisă, Metodie privea vârfurile negre ale copacilor, seninul nepătat al nopții albastre, împodobită cu stele tremurătoare, iar departe, departe, zări scânteind în lumina albă a lunii munții și lângă e, satul în care se născuse își poleia căsuțele cu streșini de argint.

Acolo, toți poate durmeau... Și pândarul se preumblă în împrejurimi, gândindu-se la trecut. Murmurele unui râuleț se auzeau limpezi, în adâncă liniște a nopții.

Stejarii uriași, îmbătrâniți în luptă cu firea, susurau, din frunzele lor neastâmpărate... Glasul lor îl întristă pe Metodie.

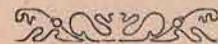
Îl cuprinse dorul.

Simțea un gol în suflet.

Străin — străin fusese el în totdeauna — între necunoscuți, urmărit de privirea cercetătoare a călugărașului, care de mâne va începe să poruncească — se simțea atât de stingher.

Pe dealurile depărtate, lucea câte o lumină galbenă, ca o stea pierdută în necuprins. Cu capul răzimat de mâni, cu coatele răzimate pe scândura fereștrei, Metodie visă.

Într'un târziu, simțea că plânge...

Vechiul ceas din Treppenhaus.

— După Longfellow. —

*Lângă râu, plutind în valuri,
Stă castelul trist pe maluri,
Plopi străvechi cu fruntea 'n vid
Umbre negre-i bat pe zid,
Când din tron cu-aceeași pripă
Vechiul ceas prin neguri țipă:
„Totdeauna — niciodată,
Niciodată — totdeauna!”*

*Din pustiu-i cuib de pază
Jalnic pendulul vibrează
Cu parfumuri de sicriu,
Ca un pustnic pământiu
Ce din când în când s'ar duce
Șar lovî de zid o cruce:
„Totdeauna — niciodată,
Niciodată — totdeauna!”*

Zilnic țipă, zilnic sună...
Iar în nopțile cu lună,
Tânguiosul glas sonor
Se coboară 'n coridor
Și din uși și din tablouri
Se pornesc prelungi ecouri:
„Totdeauna – niciodată,
Niciodată – totdeauna!”

Plâns de 'nmormântări, ospețe,
Chiote de nunți, tristețe,
Au trecut pe lângă ceas
Ce 'n bătăi fără popas,
Din străvechiu-i cuib de ornic
Țipă jalnic și statornic:
„Totdeauna – niciodată,
Niciodată – totdeauna!”

...Ăst castel călcat de-o lume
Fost-a cândva plin de glume,
Vinul spumegă 'n clondir
Nopți întregi și zile 'n șir;
Dar din turn cu aceeași pripă
Ceasul s'auzeă cum țipă:
„Totdeauna – niciodată,
Niciodată – totdeauna!”

Stoluri de copii în floare,
Tinereți fermecătoare
L-au văzut arar de mult
Clocotind de-atât tumult,
Când în locul lui de ornic
Ceasul măsură statornic:
„Totdeauna – niciodată,
Niciodată – totdeauna!”

...Cea odaie-a fost aleasă
Cuib albastru de mireasă,
Când de-aici, prin negre porți
Eșeau morții după morți,
Și pe câmp, departe, ceasul
Trist îi petrecea cu glasul:
„Totdeauna – niciodată,
Niciodată – totdeauna!”

Toți s'au dus în rând cu anii:
Dulci mirese, morți, jelanii —
Plin de griji m'am întrebat,
Se vor mai vedea vreodată
Toți aceștia împreună?
...Ceasul țipă, limba-i sună:
„Totdeauna – niciodată,
Niciodată – totdeauna!”

Niciodată — dar totdeauna,
Unde spaț și timp sunt una,
Unde nu mai sunt dureri;
Moartea-i fără de puteri...
Din castelul, cuib pustiei,
Țipă glasul vecinicii:
„Totdeauna – niciodată,
Niciodată – totdeauna!”

T. Murășanu.

FRICA

de HECTOR MALOT

Nu mai vorbiți despre frică, ne zise Blancon. Pentru unii poate fi un subiect de răs, pentru alții ceva foarte firesc. Unora le este frică de o lamă strălucitoare, altora, de o piele de animal, mie mi-e frică de animalele cu sânge reu, chiar de șopârle și broaște. Dacă cumva mă plimb pe câmp sau într'o mare întindere pustie și întâlnesc vre-o baltă cu malurile curate, fără nici un semn de surpriză posibilă, decât broaște speriate de pasul meu, cari sar în apa liniștită, iată-mă zguduit din cap până 'n picioare, ca și cum ași primi o descărcare electrică. — Lucrul acesta vă va explica groaza, pe care am încercat-o la Anvers și de care tremur și acuma povestind-o.

Eram la Anvers, ca să copiez pentru a doua oară tripticul lui Quentiu Metzys: *Inmormântarea lui Christ*. Fără îndoială, *Coborârea de pe cruce*, *Adormirea Maicii Domnului* a lui Rubens, sunt opere admirabile, dar *Inmormântarea lui Christ* a lui Metzys, e mai ceva decât *Christ la sorți* de Rubens, dupăcum frescurile lui Masaccio din capela Brancaccilor, sunt mai presus de compartimentul lui Rafael.

Dar nu e vorba de acestea, ci de spaima mea.

Într'o zi rămânsesem la lucrarea copiei până la închiderea muzeului. Ieșind de acolo, simții nevoia unei plimbări și coborând pe Escand, o luai de-a lungul cheiului. Fluxul și refluxul creștea ridicând ușor marile transatlantice și galiote olandeze. Rătăceam prin portul aglomerat, fără să mă interesez ce oră eră, privind caii aceia mari flămânzi, cari trăgeau fără sforțări cele mai grele poveri, admirând fluviul cea cenușiu cu depărtările vaporeaze în care se înecau razele de aramă ale soarelui care apuneă. Pușin câte pușin livezile de pe maluri se pierdeau în ceața cea deasă a nordului, care se lăsă în această noapte de vară. Îmi adusei aminte să mă duc să rămân. Se întunecase, apa bazinelor se înegrea și în această demi-obscuritate mă reîntorsei la hotel: o casă veche, care semăna mult cu aceia a lui Plantin, cunoscută de toată lumea, cu o stradă care miroase a sărătură, a gudron și a obrăznicie. Când am sosit, mâncarea era pe sfârșite. Eră târziu; uitasem de mâncare, contemplând cerul plăcut din Anvers și fluviul liniștit, care mângâie atât de încet coastele corăbiilor.

Un singur călător, un întârziat ca și mine, eră în sala de mâncare. Ni se puse cele două facămuri față 'n față. Incepui să mănânc mâncarea rece, cu sozul sleit, examinând supă cu curiozitatea unui pictor care are în fața lui un personaj necunoscut. Ce-o fi? Saltimbanc, om civilizată, sălbatec? Fața-i eră cafenie și roșiatică, părul neîngrijit, dar privirea energică. Nu eram la masă decât de cinci minute și necunoscutul meu întră în vorbă; după un sfert de oră, vor-

beam ca niște vechi cunoscuți. Aflai, că venea din India și venise la Anvers ca să vândă la grădina zoologică o colecție de animale, de pantere, tigri, gazele și șerpi. În fața acestei destăinuirii, îmi scapă o întrebare elocventă:

— Și animalele sunt aici cu dta?

— Panterele, tigrii și gazele în cușcă; șerpii sunt în odaie la mine, bine înțeles, închiși bine și înfășurați în mijlocul lăzilor.

Incepuse să-mi alerge pe spate fiori reci.

— O să stați la noapte aici?

— De sigur.

— Dar dacă scapă șerpii?

— Dorm.

— Cu ochii deschiși.

— Așa e obiceiul lor. Dar vă spun, că nu sunt totdeauna atât de teribili cum se crede în Europa. Cunosco o fetiță care a păzit un *cobra di capello* o noapte întreagă, sub perna ei; și, știi dta, *cobra di capello* e șarpele sunător al Indiei.

— Plăcută poveste.

— A doua zi, căutându-l în pat, descoperi un șarpe foarte cuminte și foarte mulțumit, care o privea cu recunoștință; cel mai drăguț animal, care s'ar putea închipui; am mai multe; am și vipere egiptene și șerpi cu clopoșei la dispoziția dta, dacă vrei să-i vezi; n'au decât un plămân, înoată fără aripi, merg fără picioare și au două sute cincizeci de perechi de coaste.

— Îți mulțumesc. Animalele, care n'au decât un plămân și două sute cincizeci de perechi de coaste, nu mă interesează decât foarte puțin.

— Ți-e frică?

— Sigur; și găsesc chiar, că e o crimă să aduci asemenea dihanii în țara noastră; se poate întâmpla se scape...

— Dar știința!

— Dacă sunt necesare științei, învățai n'au decât să se ducă să le studieze la fața locului, nu să vie ele să se ofere învățărilor, aci la noi.

Fără voia mea, conversația finu încă câțiva timp asupra acesutui subiect, și în seara aceea aflai că, mai înainte de a ne mânca de vîi, reptilele au precauțiunea de a ne linge din abundență, ca să alunece mai bine.

Mi-era frig când ridicai ședința.

Odaia mea era ultima din capul coridorului. Mă urcai imediat și, cu capul plin de poveștile din seara aceea, mă desbrăcai încet, nu fără să cercetez mai întâi patul, să ridic perdelele și să caut prin dulapuri.

Pe când îmi făceam rugăciunea, auzii un șgomot în odaia de-alături și o voce îmi strigă:

— Noapte bună, domnule: aud că nu te-ai culcat. Somn ușor și dta și mie. Nu m'am suif în pat de opt zile.

Omul cu *cobra di capello*!

Eră gata să mă îmbrac și să-mi schimb odaia. Pe când neplăcerea de a mă mută în alt pat ce mi-l-ar fi pregătit numai decât, mă jenă, amorul propriu, de a-mi da pe față credințele mele copilărești, mă rețin. Eră o prostie și mă făceam de râs; doar nu erau să treacă prin zid șerpii aceia, adormiți, sau să se coboare pe cap ca să vie să se culce cu mine. Mă liniștii, stinsei lumânarea și mă urcai în pat.

Rămânsei multă vreme deștept, întorcându-mă de-o sută de ori, nervos, simțindu-mă și acuma, fără să vreau, stăpânit de ideia vecinătății. Pe supt ușa de comunicație dintre cele două odăi, căreia îi pusese zăvorul, vedeam prelingându-se o rază de lumină și mă înfricoșai când dispăru. Cu lumânarea stinsă colecționarul meu n-ar fi putut supraveghea pe internii sei. Adormise cu acel somn greu, pe care mi-l anunșase. Luminița se stinse și odată cu ea se stinse și zgomotul casei... O făcere tristă, o noapte neagră...

Adormii, dar cu un somn fricos și ușor; cu un somn, care așteaptă și care pândește. Cât timp am dormit așa, nu știu; o oră, două ore poate. Mă deșteptai din starea aceasta de un zgomot, care mă smulse imediat din nehotărârea visului. Știam unde sunt: spaima mea, cu cine eram vecin, neplăcerea de a mă culcă, povestirile, cari mă impresionaseră, toate îmi reveniră dintr'odată. — Cu capul limpede, ca și cum n'aș fi dormit, dar cu inima bătănd, mă așezai pe pat și ascultai.

Eră un zgomot extraordinar; un fel de pleoscăială neregulată, surdă, nelămurită, care încetă o secundă, pe urmă începea din nou, încet sau repede. Întinsei repede mâna spre masă, ca să iau chibriturile; dar nu le găsi. Lăsasem pe sobă lumina și cutia. Îmi țineam inima cu amândouă mâinile; bătea prea tare. Mă uitam cu ochii holbați.

Se făcuse întunec, întunec ca într'un puș și zgomotul continuă acuma puțin mai încet, dar bătaile erau mai rezezi și mai înăbușite. Un strigăt nebun mi se înăbuși în gât: șerpii! Sângele mi se oprî în vine. Îngrozit, vream să chem pe cineva, să strig ca într'un vis, dar nu puteam. Scăldat în sudoare rece, cu fălcile încheștate, recăzui pe pat, plin de frică.

În creerul meu turburat, care cu toate acestea gândea lămurit și vedeă bine ca și cum eră al altuia, îmi explicam totul și urmăream reptilele în mersul lor.

Se strecuraseră pe sub ușa de comunicație, pe sub ușa aceea, pe care am văzut-o înainte de a mă culcă și care lăsa să pătrundă fășii de lumină late de două degete; plescăiala eră tărărea animalului, care, când mergea încet căutându-și direcția, când se ridică și cădea cu îndrăzneală, simțind ceea ce-l atrage; recunoscu sunetul mat al pielei vâscoase pe parchet; auzeam atingerea grea a unei cărni vii. Și, deodată, în mijlocul patului, simțiam cum se întind lângă mine reptilele acelea reci, monstruoase; cum în curând mă vor strânge, pe când limbi băloase și li-

picioase îmi vor linge fața. La drept vorbind, eram în agonie.

Cu toate acestea, în dezbaterea gândurilor mele, îmi adusei aminte de ceva. Reptilele, dacă nu le iriți și nu sunt flămânde, nu au decât o nevoie, decât o idee: căldura. Starea aceea de fericire cerească ce le găsește, le adoarme și pot rămâne mult timp inofensive. Printr'o sforțare disperată, putui să mă ridic, și, simțind plapoma de lână, o ridicai lăsând-o să cadă jos. Ascultai cu atenție. Ce voiau să facă, auzeam, înțelegeam? Rămăsei gâfâind, cu nervii încordați.

Eră lucru hotărât, că zgomotul se slăbise și eră mai slab și mai rar. Găsiseră plapoma?

Însfârșit nu mai auzii nimic. Scosei un oftat de speranță. Corpul meu, pe care frica îl înțepenise, se întinse puțin; respirai mai ușor și încercai să chem pe cineva, dar nu-mi recunoscui glasul: eră fără sunet și stins. Nimeni nu se mișcă, nici nu răspunde.

Înțelesei imediat, că până la ziuă nu voi avea puterea să mă dau jos din pat. Gândul că în mers aș putea atinge sau lovi pe vre-una din bestiile acelea urâte, — care prin simplul contact m'ar fi nimicit, nu-mi dădea curaj. Să mă scol și să fug când se va lumina de ziuă, când aș putea cunoaște primejdia și a o evita, — da; să merg orbește și cu curaj, — nu. Trebuie să rămân tremurând, ghemuit într'un colț al patului, fără să mă mișc, de teamă, ca nu cumva întinzând mâinile sau picioarele, să întâlnesc pielea năfădă și tare dela care în fiecare moment puteam prevedea îmbrățișarea.

Ce noaptea! Mă gândeam la toate. Nu cumva răcindu-se plapoma să caute un culcuș mai cald? Carnea omului nu eră o momeală irezistibilă pentru acele lacome de a trăi? Simpla nevoie de a mușcă într'un sânge cald și palpitant, nu le-ar atrage în acea stare de fericire, pe care m'am bizuit pentru a mă salva? Aruncați și peana jos și, lipit de perete, băgat între pat și perete, așteptam.

Nu e destul să spui că ziua veni greu. Însfârșit văzui, dinspre fereastră, lumina zorilor, dar atât de slabă, atât de hiduoasă, că ar trebui să mă forțez ca s'o zăresc. Puțin câte puțin se arătă, se măreă cu încetul și putui să disting ferestrele. Lumina care intră îmi permitea să recunosc în odaie umbre, forme. Dar cum să răscolesc pe jos grămada făcută de pernă și de plapomă, cum să văz lângă mine, în umbra perdelelor, când nimic nu mișcă și sunt singur?

Ah! Lumina zilei, care intră strălucind pe parchet, luminează până în cele mai misterioase colțuri ale odăii! Cum se făcui mai lumină, căutai plapoma și acuma o văzui mai bine? Nimic îngrijitor din partea aceasta. Fiind destul de subțire, căzuse turtită și nici o ridicătură nu arătă că fusese locuită. Perna rămăsese dreaptă lângă un scaun; nu se făcuse culcușul nimănu. Covorul eră întins în fața patului și în jurul meu nimic altceva decât stofele mototolite.

Avusesem o halucinație?

Dela pat îmi luai ghetetele, pantalonii și, îmbrăcându-mă, îndrăznii să risc. Plapoma moale, părea model de nevinovăție. Înaintai cu toate acestea cu prudență, mergând pe lângă ușa. Dar nu făcui decât trei pași, că înțelesei totul. Ligheanul meu, plin cu apă și rămas jos, servea ca mormânt unui șoarece. Sforțările lui pentru a se salva erau acelea care m'au deșteptat; eră agonie lui, acea lungă și tragică încercare, care mă îngrozise!.

Seara, am schimbat locuința.

Trad. de George Brănescu.

Povestea noastră.

Noi ne-am iubit într'un amurg de vară
În umbra parfumaților lămâi;
Atunci ți-am spus a inimii povară,
Și-atunci mi-ai dat sărutul tău dintâi...
Noi ne-am iubit într'un amurg de vară.

Lubirea noastră-a fost un cântec dulce,
Un vis fermecător, înfiripat
În ora când pornesc ca să se culce
Prin trestii lebedele pe 'nserat...
Lubirea noastră-a fost un cântec dulce.

Lubirea noastră-a fost o taină-adâncă...
O rugăciune murmurată 'n gând,
Un imn duios ce ni-l îngână încă
Aducerile-aminte când și când...
Lubirea noastră-a fost o taină-adâncă.

Și despărțirea, cât a fost de tristă!..
În parcul gol, tăcut, posomorât!..
O fluturare rece de batistă,
Un zimbet de adio și atât,
O, despărțirea cât a fost de tristă!

Poveste-a fost... și nu știm de-am sfârșit-o,
Azi ne mirăm cum de ne-am despărțit?..
Și ne 'ntrebăm a ceea am trăit-o,
Ori poate doar un vis ne-a amăgît?
Poveste-afost și nu știm de-am sfârșit-o!

Liviu Coman.

Citiți splendidul roman „Misterul
poetului“ de Antonio Fogazzaro.
Editura: „Librăriei S. Bornemisa“,
Orăștie. — Prețul 2 coroane, franco.

CRIMA LUI SYLVESTRE BONNARD

Roman de ANATOLE FRANCE — Trad. de VASILE STOICA

August-Septembre.

Îmi trecu într'o Duminică dimineața prin gând, să ies, să pândesc clipa, când se duc elevele domnișoarei Préfère la biserică. Le văzui trecând două câte două, cu fețele serioase; cele mititele înainte. Trei dintr'ânsele erau la fel îmbrăcate, și mărunte, rotunde, grave tustrele; recunoscui îndată, că-s domnișoarele Mouton. Cea mai în vârstă e artista, care desemnase capul acela grozav al lui Tațius, regele Sabinilor. Alături coloanei se frământă și-și încruntă sprâncenele sub-directoara, cu o carte de rugăciuni în mână. Trecură șoptind cele mijlocii, apoi cele mari, dar pe Jeana n'am văzut-o.

Întrebai la ministerul instrucției publice, nu sunt cumva pe acolo acte despre institutul din Rue Demours? Dobândii atât, că se trimiseră câteva inspectoare. Acestea raportară apoi în cei mai călduroși termini. Pensionul Préfère e după părerea lor un pension model. Dacă provoc vreo anchetă, domnișoara Préfère o să primească cu siguranță decorația *Palmes academiques*.

3 Octombrie.

Joaia de azi fiind zi liberă pentru copii, întâlnii în preajma străzii Demours pe domnișoarele Mouton. După ce salutai pe mama lor, întrebai pe cea mai în vârstă, care poate fi de vreo doisprezece ani, ce face tovarășă-sa, domnișoara Jeana Alexandre?

Răspunsul fetei fu scurt:

— Jeana Alexandre nu-i tovarășe cu mine. Ea-i ținută numai de milă în pension, prin urmare are să măture clasa. Insași domnișoara ne-a spus.

Și micile domnișoare porniră iarăș la drum, iar doamna Mouton în urma lor, aruncându-mi peste umărul său larg, o privire de neîncredere.

Sunt sedus vai! la demersuri deadreptul bănuielnice. Doamna de Gabry nu se întoarce la Paris decât abia peste trei luni. Departe de dansa n'am nici tact, nici spirit; nu-s decât o mașină greoaie, plicticoasă, și netrebnică.

Și cu toate acestea nu pot răbdă, să rămâie Jeana slujnică la pensionat, expusă jignirilor domnului Mouche.

28 Decembre.

Eră frig și întuneric. Se înoptase deja. Sunai la ușa cea mică, cu liniștea unui om, care nu se teme de nimic. Îndată ce servitoarea cea sperioasă îmi deschise, îi strecurai în mână o monetă de aur și-i mai făgăduii una, dacă izbutește să-mi trimită pe domnișoara Alexandre, s'o vad. Răspunsul fu:

— Peste un cias, la fereastra cu zăbrele.

Și-mi trânti ușa în nas cu atâta putere, încât mi se cutremură și pălăria în cap.

Așteptai mai bine de un cias în volburile de zăpadă, apoi mă apropiai de fereastră. Nimic! Vântul eră turbat, zăpada cădea din greu. Muncitorii, cari treceau cu uneltele în spate, cu capetele plecate sub fulgii aceștia greoi, se ciocniră de mine. Nimic. Mi-eră teamă, să nu mă observe cineva. Știam c'am făcut păcat mituind servitoarea, dar nu-mi părea rău de loc. Acelai de disprețuit, care nu se știe zmulge din pravila obicinuită, când e în nevoie. Mai trecu un sfert de cias. Însfârșit, fereastra se deschise.

— Dvoastră sunteți, domnule Bonnard?

— Dta ești Jeano? Într'un cuvânt: ce faci?

— Mă simt bine, foarte bine.

— Atât?

— M'a pus la bucătărie și să mătur sălile.

— La bucătărie! Mături sălile, dta? Doamne Dumnezeule!

— Da, fiindcă tutorul meu nu mai plătește pentru mine.

— Tutorul dtale e un nemernic!

— Așa dară știți?...

— Ce?

— Oh, nu mă faceți, să vă spun. Dar mai bine vreau să mor, decât să stau singură cu el.

— Și de ce nu mi-ai scris?

— Eram supraveghiată.

În clipa asta hotărârea îmi și fu gata, și nimic nu mă mai putea abate. Îmi veni în minte, nu-i vorbă, că poate nu-s în drept, dar puțin îmi păsa de ideia aceasta. Fiind hotărât, mă sili să fiu prudent. Îmi îndeplinii planul cu cea mai mare liniște.

— Jeano, întrebai, este odaia asta în legătură cu curtea?

— Este.

— Poți trage dta cordonul, să deschizi?

— Pot, dacă nu-i nimeni în odaia portăresei.

— Du-te de vezi, și ai grije să nu te vadă nime.

Așteptai apoi supraveghiând ușa și fereastra.

Însfârșit după vreo cinci sau șase secunde, se arătă Jeana iarăș, în dosul gratiilor.

— Bona e în odaie.

— Bine, zisei eu. Ai peană și cerneală?

— N'am.

— Un creion?

— Da.

— Adă-l încoace!

Scosei din buzunar un ziar vechiu, și în vântul care suflă de stingeă felinarele, în zăpada, ce mă orbăia, potrivii, cum putui, o fâșie de hârtie în jurul lui și scrisai pe ea adresa domnișoarei Préfère.

Iar scriind, întrebai pe Jeana:

— Când vine factorul, pune scrisorile și hârtiile în cutie și sună, nu-i așa? Bona deschide cutia și le

duce îndată la domnișoara Prêfere. Nu se întâmplă așa la fiecare distribuție?

Jeana îmi răspunse, că așa crede.

— Ei, vom vedea. Fi cu băgare de seamă Jeano. Îndată ce vezi, că bona a ieșit din odaie, trage cordonul și vino.

Împinsei apoi ziarul în cutie, trăsei repede clopoțelul și mă ascunsei sub o poartă din vecinătate.

Stetei așa vreo câteva minute, când văzui deodată că ușa cea mică tresare, se întredeschide, și se ivește un cap tânăr.

O apucați, și-o trăsei după mine:

— Vino, Jeano, vino!

Dânsa mă privi cu neliniște. De sigur se temeă, să nu fiu cumva nebun. Eu eram, dimpotrivă cu mintea foarte sănătoasă.

— Vino, copila mea, vino!

— Unde?

— La doamna de Gabry.

— Atunci mă apucă de braț și alergarăm câțeva vreme, ca niște hoți. Fuga însă nu-i prea face plăcere corpulenței mele. Mă oprii gâfâind și mă sprijinii de ceva, ce din întâmplare era soba unui negustor de castane, stabilit în colțul unei crâșme, unde se adapa birjarii. Unul dintre aceștia mă și întrebă, nu cumva avem nevoie de trăsura. Fără îndoială că aveam nevoie. Omul cu biciul își puse paharul pe taraba de cositor, urcă pe capră și dete bice calului. Eram mântuiți.

— Uf! izbucni eu, ștergându-mi fruntea, căci cu toate că era frig, eram plin de sudoare.

Ceea ce-i ciudat, e că Jeana părea, că are mai mult decât mine conștiința faptei, ce-am săvârșit. Era foarte serioasă și n'avea pic de liniște.

— În bucătărie! repetai eu cu indignare.

Dânsa clătină din cap, ca și când ar zice: „Acolo sau aiurea, ce-mi pasă!” Și la lumina felinarelor observai cu durere, că fața-i era slăbită și trăsăturile trudite. Nu mai vedeam vioiciunea, elanurile acelea iuți, expresia aceea repede, cari îmi plăcură așa de mult la dânsa. Privirile-i erau obosite, gesturile silite, ținuta posomorită. O apucați de mână: o mână aspră, chinuită și rece. Biata copilă, trebuie că a suferit mult. O întrebai de traiul care l'a dus, iar dânsa îmi povesti liniștită, că într-o zi a chemat-o domnișoara Prêfere, și a numit-o monstru și viperă, fără să știe de ce. Și a adaus: „De azi încolo n'ai să mai vezi pe domnul Bonnard. Dumnealui ți-a dat totdeauna povețe rele și s'a purtat foarte rău cu mine“. Eu i-am răspuns: „Asta n'o cred niciodată, domnișoară“. Domnișoara mi-a tras o palmă și m'a trimis, să-mi văd de carte. La vestea asta însă, că n'o să vă mai văd, par'că se lăsă un fel de noapte asupra mea. Știți d'voastră, ce trist e câteodată sara, când se coboară umbrele. Închipuiți-vă dar, clipa aceasta prelungită săptămâni, luni întregi. Într-o zi aflai că sunteți în sala de așteptare cu directoara. Vă pândii deci și ne-am zis: „La revedere!“ Mă mai mângâiasem ni-

șel. Curând după aceea, într-o Joi, veni domnul Mouche să mă ia la plimbare. Eu refuzai să ies cu dânsul. Dânsul îmi răspunse, că-s o capricioasă și mă lăsă în pace. A treia zi însă, iată pe domnișoara Prêfere la mine cu o înfățișare așa de răutăcioasă, încât mi-eră frică de ea. În mână ținea o scrisoare. „Domnișoară, îmi zise, tutorul dtale, mă înștiințează că ți s'au sfârșit toți banii, cari îi aveai la îndemână. Nu te teme; eu nu vreau, să te părăsesc; vei recunoaște însă, că trebuie să-ți câștigi de aici încolo traiul“.

De atunci mă puneai deci să curăț prin casă; iar câte odată mă închideai într'un pod, zile întregi. Iată, ce s'a întâmplat în lipsa d'voastră, domnule Bonnard. Și chiar dacă v'aș fi putut scrie, nu știu zău dacă aș fi făcut-o. Căci nu credeam, că poate fi cu puțință, să mă scoateți din pensionat, și cum nu mă sileai nime să vizitez pe domnul Mouche, nu eră nici un zor. Puteam deci aștepta în pod și în bucătărie, cât voiam.

— Jeano, grăii eu, nemernica de Prêfere n'o să mai pună mâna pe dta, de-aș ști bine că fugim până în Oceania. Iată-ți jur. Și, în sfârșit, de ce nu ne-am duce și în Oceania? Clima e sănătoasă, iar deunăzi am văzut într'un ziar, că sunt plane și pe acolo. Până una alta însă, să mergem la doamna de Gabry, care din fericire e la Paris de vreo trei-patru zile; căci noi suntem doi nepricepuți și avem nevoie de ajutor.

În vreme ce vorbiam, obrazii Jeanei se îngălbeniră și-si pierdură ori ce expresie; privirile i se acoperiră cu un văl, iar buzele întredeschise i se strânsă într-o crispă de durere. Își lăsă capul pe umărul meu și-si pierdă conștiința.

O luai în brațe, ca pe un copil adormit și urcai astfel scara doamnei de Gebry. Sfârșit de osteneală și emoție, mă lăsai cu dânsa pe lavița de lângă ușe. Și cum stam aici, își veni încurând în fire.

— Sunteți d'voastră?, — îmi zise deschizându-și ochii. — Sunt așa de mulțumită!

În starea asta intrarăm pe ușa bunei noastre prietene.

Eră tocmai la opt. Doamna de Gabry primi pe moșneag și pe copilă cu multă bunătate. Uimită eră, fără îndoială, dar nu ne puse nici o întrebare.

— Doamnă, zisei eu, venim, să ne punem amândoi sub ocrotirea dtale. Iar înainte de toate, venim să-ți cerem de mâncare. Cel puțin Jeana, căci de slăbiciune a și leșinat mai adineauri în trăsura. Cât despre mine, la ceasul acesta târziu n'aș putea băga în gură nici o fărâcă măcar, fără a-mi pregăti o noapte de agonie. Nădăjduesc că domnul de Gabry e sănătos.

— E chiar aici, îmi răspunse dânsa.

Și trimise îndată după dânsul.

— urmează —

Scrisori dela Redacție

MANUSCRISELE NU SE RETRIMIT.

Aura. Punând mai multă grijă pe stil și strecurând mai mult avânt și suflet în fraze, ne veți putea da lucruri publicabile. Așa cum e aceasta, e prea lipsită de culoare și de aceea credeam mai bine să n'o publicăm.

Trei cărți literare noi.

1. *Gheorghe Stoica*: „ALTE VREMURI”. Prețul 2 cor. În acest volum, care este al treilea în „Biblioteca scriitorilor dela noi”, ce apare sub auspiciile Asociațiunii, se zugrăvesc înduioșătoare scene într'o limbă frumoasă și curată românească. Volumul are peste 300 de pagini și e deopotrivă de interesant dela început până la sfârșit.

2. *Stefan Lázár - Al. Ciura*: „FLOAREA BETULIEI”. Prețul cor. 1:80. Un splendid roman din epoca asiro-babiloniană zugrăvind sfâșietoarea tragedie a temutului Holofern, care pornește să cucerească lumea. Nimeni nu i se poate opune, căci brațul lui dăramă tot, numai frumoasa și fermecătoarea ovreică: Iudita — Floarea Betuliei — îl supune cu dragostea sa, ca apoi să-i taie capul și să-și scape neamul de peire.

3. *Horia P. Petrescu*: „VĂDUVIOARA”. Prețul 1 cor. E la noi în Ardeal întâia colecție de monoloage pe cari diletanșii le pot predă cu succes și spre mulțumirea publicului, la serate teatrale. Fiecare monolog e plin de spirit și de vervă și autorul a umplut cu acest volum de monoloage un mare gol în literatura noastră dramatică.

*

Toate aceste trei cărți noi au apărut în editura „Librăriei S. Bornemisa” din Orăștie și se pot procura pentru suma de K. 4:80.

RECLAME și ANUNȚURI

se primesc la administrația
revistei „Cosinzeana”

CU PREȚURI MODERATE

EDITURA: „LIBRĂRIEI S. BORNEMISA”

CĂRȚI LITERARE NOUI

— Depozit la „Librăria S. Bornemisa” în Orăștie. —

	Cor. fil.
Goga O. Domnul Notar, dramă în 3 acte din viața ardelenescă	2.—
A. Vlădușă, Dreptate, nuvele	2.—
G. Coșbuc, Fire de tort. Ediție nouă și adăugită	3.—
V. Eftimiu, Crăciunul lui Osman. Tragi-comedie într'un act	—30
V. Eftimiu, Ariciul și sobolul. Fabulă modernă într'un act	—30
V. Eftimiu, Poveste de Crăciun, într'un act	—30
M. Poni, Un tutor, comedie în două acte și un tablou	—50
Șase predici pentru Duminicile Postului mare	1.—
Aradi V., A Ruthén skizmapör	1:50
Simeon Balint, viața și luptele lui în anii 1848—49	1:50
„Cartea Verde” textul tractatului de pace dela București 1913	1:50
Trecutul Românilor de pe pământul crăiesc	4.—
Lungian M. Zile senine, icoane dela țară	1:50
Beza M. Pe drumuri, Din viața Aromânilor	2.—
Galagteon G. Biserița din Răzoare, nuvele și schițe	2.—
Chirișescu M. Răsaduri, nuvele	2.—
Legea electorală. Articolul de lege XIV din 1913	1.—
Beldiceanu N., Poezii	1:25
Dr. S. Stanca, Pocăiții	4.—
Hodoș E., Frumoasa din nor și alte povești	2:50
Gh. Stoica: Alte vremi, povestiri	2.—
Ion Agârbiceanu: Schițe și povestiri	2.—
Al. Ciura: Amintiri	1:60
I. Dragoslav: Volintirii	1:80
L. Rebreanu: Frământări	1:50
V. Eftimiu: Poemele singurătății	2.—
A. Fogazzaro: Misterul Poetului, roman	1:80
St. Lázár: Floarea Betuliei, roman	1:80
S. Bornemisa: Almanahul scriitorilor dela noi	1:60
A. Hamat: Noua lege militară	2.—
E. Borcia: Versuri flușurate	—60
S. Bornemisa: Cele mai frumoase, poezii populare	—60
H. P. Petrescu: Văduvioara și alte șase monoloage	1.—
N. Iorga: Istoria statelor balcanice în epoca modernă	3.50
„ Note de drum	1:25
A. Banciu: Cum vorbim și cum ar trebui să vorbim românește?	—80
T. V. Ștefanelli: Amintiri despre Eminescu	1:50
Dr. Paulescu: Spitalul, Coranul, Talmudul, Cahalul Franc — Masoneria	3.—
Dr. Paulescu: Instincte sociale, patimi și conflicte	2.—
C. S. Făgeșel: Credințe literare	2.—
C. Theodorian: Povestea unei odăi, nuvele	2.—
I. Pilat: Eternități de-o clipă, poezii	2.—
Bogdan-Duică: Românii și Ovreii	2:50
P. Locusteanu; Suntem nebuni, nuvele	1:50
A. Herz: Bunicul, comedie în 3 acte	2.—
M. C. Buțureanu: Femeia, studiu social	3.—
Dr. Drăgescu: Pro Patria, povestire despre începutul neamului românesc	3.—
G. Aslan: Cum ajunge cineva om	1.—
„ Criza Morală	—30

— Pentru porto să se trimită deosebit 10—30 bani de fiecare carte. —

— Porto recomandat cu 25 bani mai mult. —

„TIPOGRAFIA NOUĂ” I. MOȚA, ORĂȘTIE

UN EXEMPLAR 20 BANI
ÎN ROMÂNIA 30 BANI